

EESTI KEEL TEISE KEELENA 1. KLASS

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli eesti keele kui teise keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) omandab eesti keele oskuse tasemel, mis võimaldab iseseisvalt toimida eestikeelses keskkonnas ning jätkata õpinguid eesti keeles;
- 2) mõistab eesti kultuuri ja teiste kultuuride erinevusi ja mõtteviiside mitmekesisust ning väärtustab neid;
- 3) tunneb huvi Eesti kultuurielu vastu, huvitub eestikeelsetest kirjandusteostest, teatri- ja filmiloomingust, raadio- ja telesaadetest ning trükimeediast;
- 4) oskab kasutada eakohaseid eestikeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteoseid, sõnaraamatuid, internetti), et leida vajalikku infot ka teistes õppeainetes ja väljaspool õppetööd.

2. Õppeaine kirjeldus

Eesti keel kui teine keel kuulub A- ja B-võõrkeelte kõrval ainevaldkonda Võõrkeeled. Seda õpetatakse eesti keelest erineva õppekeelega koolis. Muukeelsete õpilaste jaoks on eesti keel teise keelena võõrkeele rollis, vaatamata sellele, et Eestis toetab selle õppimist ja õpetamist üldjuhul loomulik keelekeskkond. Eesti keel kui teine keel on muukeelsetele õpilastele sageli esimeseks kokkupuuteks emakeelest erineva keele ja kultuuriga. Üheks olulisemaks ülesandeks on huvi äratamine eesti keele ja kultuuri vastu, samas aga ka motivatsiooni tekitamine järgnevate võõrkeelte õppeks.

Eesti keele õppimise käigus omandab õpilane keeleoskusega rööbiti teadmisi Eesti riigist ja kultuurist; suhestub ümbritseva elu- ja kultuurikeskkonnaga, mis on eelduseks adapteerumisel Eesti ühiskonda. Rõhuasetus eesti keele kui teise keele tundides on interaktiivsel õppimisel ja keele aktiivsel kasutamisel. Keeleteadmised (hääldus, grammatika, sõnavara) ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis, järk-järgult jõutakse grammatikareeglite teadliku omandamiseni. Läbi kõikide kooliastmete on oluline osa paaris- ja rühmatööl (rollimängud, dramatiseeringud, ajurünnakud, väitlused jne). Õppimise käigus arendatakse õpioskusi, näiteks oskust seada endale õpieesmärke ja analüüsida õpitulemusi. Eesti keele kui teise keele õpetuses on leidnud oma koha arvuti kui õppe- ja töövahend.

Nüüdisaegne keeleõpe on allutatud kommunikatiivsetele vajadustele, lähtutakse õppijast ja tema suhtluseesmärkidest. Keeleõppes on oluline eelkõige keele kasutamise oskus, mitte pelgalt keele struktuuri tundmine. Keeleline korrektsus kujuneb õppijal pikaajalise töö tulemusena.

Kommunikatiivne keeleoskus (suhtluspädevus) hõlmab kolme komponenti: keelelist, sotsiolingvistilist ja pragmaatilist. Keeleteadmised (hääldus, grammatika, sõnavara) ei ole eesmärk omaette, vaid vahend parema keeleoskuse omandamiseks. Keele struktuuri õpitakse kontekstis, järk-järgult jõutakse grammatikareeglite teadliku omandamiseni. Sotsiolingvistilise pädevuse kaudu areneb õppija keelekasutuse olukohasus (viisakusreeglid, keeleregister jm). Pragmaatilise pädevuse kaudu areneb õppija võime mõista ja luua tekste. Suhtluspädevust arendatakse keeleliste toimingute (kuulamise, lugemise, rääkimise, kirjutamise) kaudu, mistõttu ka õpitulemused on esitatud osaoskuste kaupa. Osaoskusi õpetatakse integreeritult.

Keeleõppe telje moodustavad teemavaldkonnad, mille kaudu ja piires kujundatakse suhtluspädevust. Põhikoolis on teemade käsitlemisel lähtepunktiks „Mina ja minu lähiümbrus”. Kõigis kooliastmetes ja klassides käsitletakse teemasid kõigist teemavaldkondadest, kuid rõhuasetused ja maht võivad olla erinevad. Teemade käsitlemisel lähtutakse vastava kooliastme õpilaste kogemustest, huvidest ja vajadustest.

Õppetegevusi kavandades lähtutakse didaktilistest põhiprintsiipidest (lähemalt kaugemale, tuntult tundmatule, lihtsalt keerulisele, konkreetsele abstraktsele) ning keelekasutuse vajadustest (alustades sagedamini kasutatavatest sõnadest jaoformidest). Kõigis kooliastmetes peab õppijat motiveerima ning kujundama temas positiivset hoiakut keeleõppesse. Eduelamuse saavutamiseks luuakse tundides positiivne õhkkond ja väärtustatakse õppija edusamme.

Eesti keele kui teise keele õppe kirjeldus on üles ehitatud, lähtudes keeleoskustasemete kirjeldustest Euroopa keeleõppe raamdokumendis. Õpitulemused on raamdokumendile toetudes kirjeldatud ühtsetel alustel kõigi võõrkeeltega. Raamdokumendi ja Euroopa keelemapi põhimõtete rakendamine õppes võimaldab motiveerida õpilasi õppima eesti keelt kui teist keelt nagu muidki võõrkeeli, arvestada õppija ealist ning individuaalset eripära, suunata erineva edasijõudmisega õpilasi seadma endale jõukohaseid õpieesmärke ning andma õpilastele objektiivset tagasisidet saavutatu kohta. Kõik see toetab õpimotivatsiooni püsimist ning iseseisva õppija kujunemist.

Eesti keele arendamise strateegiast tulenevalt seab riiklik õppekava eesmärgi liikuda B2 keeleoskustaseme saavutamise poole põhikooli lõpuks. Põhikooli lõpetaja hea õpitulemus eesti keeles teise keelena on B1.2 ja väga hea õpitulemus B2.1.

Keeleoskuse hea tase 3. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A 1.2.	A 1.2.	A 1.2.	A 1.2.

Keeleoskuse hea tase 6. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A 2.2.	A 2.2.	A 2.2.	A 2.2.

Keeleoskuse tasemed põhikooli lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
rahuldav õpitulemus	B 1.1.	B 1.1.	B 1.1.	B 1.1.
hea õpitulemus	B 1.2.	B 1.2.	B 1.2.	B 1.2.
väga hea õpitulemus	B 2.1.	B 2.1.	B 2.1.	B 2.1.

Eesti keele kui teise keele õpetamisel lähtutakse õppijakeskse võõrkeeleõppe tähtsamatest põhimõtetest:

- 1) õppija aktiivne osalus õppes, tema teadlik ja loov võõrkeele kasutamine ning õpistrateegiate kujundamine;
- 2) keeleõppes kasutatava materjali sisu vastavus õppija huvidele;
- 3) erinevate aktiivõppevormide (sh paaris- ja rühmatöö) kasutamine;
- 4) õpetaja rolli muutumine teadmiste vahendajast õpilase koostööpartneriks ja nõustajaks teadmiste omandamise protsessis;
- 5) õppematerjalide avatus, nende kohandamine ja täiendamine lähtuvalt õppija eesmärkidest ning vajadustest.

3. 1.klassi õpitulemused

1.klassi lõpetaja

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpituid väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
- 3) reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;

- 4) on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;
- 5) suhtub positiivselt eesti keele õppimisesse;
- 6) kasutab esmaseid õpioskusi võõrkeele õppimiseks;
- 7) on omandanud esmaseid teadmisi Eesti kohta.

4. 1.klassi õppesisu

MINA JA TEISED

Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine: Saame tuttavaks! (andmed enda kohta). Minu pere. Minu vanaema. Minu sõber. Klassikaaslaste sünnipäevad.

KODU JA LÄHIÜMBRUS

Kodukoht; kodukoha loodus; kodused toimingud; perekondlikud sündmused. Ilma vaatlemine erinevatel aastaaegadel. Palju õnne sünnipäevaks! Sünnipäeva tegevused. Mööbliesemed ja toa kirjeldamine. Nädalalõpp perega. Kodutööd.

EESTI

Minu Eestimaa. Eesti Vabariigi sünnipäev. Rahvussümboolika (vapp, lipp, lill, lind, kivi). Loodus erinevatel aastaaegadel. Tegevused õues. Metsloomade, lindude, puude ja lillede nimetamine. Suuremad linnad; aastaring; rahvakalendri tähtpäevad. Kuude ja aastaaegade nimetamine. Sõbrapäev. Emadepäev. Vastlad. Jõulud (jõulusalmid, jõulukaardid).

RIIGID JA NENDE KULTUUR

Naaberriigid: pealinnad, põhirahvused, keel. Venemaa, Läti, Leedu ja Soome (Jõuluvana kodu).

IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ

Tervis, koolipäev, koolitee. Minu kool. Kooliasjade nimetamine. Koolitee. Tunnitegevused. Käitumisreeglid. Tunni- ja päevaplaan. Kehaosade nimetamine. Tervise hoidmine. Toiduainete, puu- ja juurviljade nimetamine. Tervislikud ja mittetervislikud toidud. Riidesemed.

VABA AEG

Lemmiktegevused, mängude käsklused ja juhendid. Lemmiktegevused. Huviringid.

5. Õppetegevus

Eesti keele õppimine algab suulise kursusega. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba omandatud. Keelt õpitakse valdavalt tegevuse ja mängu kaudu. Tunnis töötavad õpilased nii paaris kui ka rühmas. Tähelepanu keskmes on hääldusnormide omandamine ja häälega lugemine ning loetu ja pildimaterjali põhjal küsimustele vastamine. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest.

Osaoskuste arendamiseks:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimine (nt käetõstmine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmine;
- 3) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamine;
- 4) häälega lugemine;
- 5) rääkimine pildi alusel;
- 6) jutustava teksti, laulu ja luuletuse kuulamine ning nende põhjal ülesande lahendamine;
- 7) ära kirja tegemine ning mudeli järgi kirjutamine;
- 8) laulu-, sõna-, laua- ja liikumismängude mängimine.

6. Füüsiline õpikeskkond

- 1) Kool korraldab õppe vajaduse korral rühmades.

- 2) Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks.
- 3) Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
- 4) Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja –vahendeid.
- 5) Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

7. Hindamine

1. klassis kasutatakse õpilase hindamisel kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent. Sõnaline hinnang toetub ainekavades iga õpitulemuse kohta koostatud õpitulemuse hindamise kriteeriumitele, mis on väljendatud erinevatel tasanditel. Kokkuvõttev hindamine toimub vähemalt kaks korda õppeaastas ning väljendub kirjeldavate sõnaliste kokkuvõtvate hinnangute andmisena, millel ei ole numbrilist ekvivalenti. Kokkuvõtvas hinnangus kajastub selgelt, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud.

1. klassis hinnatakse põhiliselt kuulatud tekstist arusaamist ja suulist väljendusoskust. Hinnates kasutatakse nii suuliseid kui ka kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis toovad esile õpilase tugevused ja edusammud. Puudustele juhib õpetaja tähelepanu taktitundeliselt.

Õpilane õpib õpetaja juhendamisel ise oma tööle hinnangut andma. Õppimise ajal analüüsib õppija õpetaja juhendamisel:

- 1) oskusi ja teadmisi, mida ta on enda arvates hästi omandanud;
- 2) oskusi või teadmisi, mille omandamiseks peab ta veel tööd tegema.